

5. Ушакова Т.В., Файзрахманова Г.Р., Янковская Д.Г. *Экономический анализ в отраслях народного хозяйства : Конспект лекций / Т.В. Ушакова, Г.Р. Файзрахманова, Д.Г. Янковская.* – Казань: Казан. ун-т, 2015. – 73 с.

6. Фоміна О. В. *Організація управлінського обліку на підприємстві торгівлі / О. В. Фоміна // Бізнес Інформ.* - 2015. - № 7. - С. 295-299. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_7_47.

Петруха М.О
магістр
Дзюрах Ю.М.
асистент

Національний університет «Львівська політехніка»

РИЗИКИ ЛІЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЗМЕНШЕННЯ ЇХ В УКРАЇНІ

Ризики при лізингових операціях є однією з головних перешкод розвитку лізингового бізнесу в Україні. У лізинговій діяльності ризик прийнято ототожнювати з можливістю втрати частини ресурсів, зниженням планованих доходів або появою додаткових витрат у результаті здійснення певних фінансових операцій. Ризиком можна управляти, використовуючи різні підходи, що дозволяють певною мірою прогнозувати настання ризикової події і вживати заходів щодо зниження ступеня ризику [1].

У країнах з розвинутою економікою управління ризиками базується на результатах наукових досліджень, чого не можливо сказати про управління ризиками в Україні, а це зумовлює потребу в застосуванні більш гнучкого підходу до вирішення цього питання.

Сукупність факторів невизначеності спричиняє появу ризику, сутність якого полягає в імовірності виникнення збитків чи недоодержанні доходів порівняно з прогнозованим варіантом. Питання класифікації, оцінювання, управління та мінімізації ризиків лізингової діяльності розглядаються багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями: А. Аюповим, В. Міщенко, І. Кулиняком, Л. Чернобай, Н. Подольчаком, В. Рошило, Н. Внуковою, О. Дорофеевою, О. Сухенко та іншими. Більшість досліджень стосуються, як правило, аналізу ризиків лізингових компаній.

Чернобай Л.І. та Кулиняк І.Я. [2, с. 325] трактують ризики лізингової діяльності як економічне явище, пов'язане з подоланням невизначеності, випадковості та конфліктності у ситуації неминучого вибору у ході здійснення лізингової діяльності, що може призвести до негативних, позитивних або нейтральних відхилень від поставленої мети.

Горшков М.С. [3] виділяє такі основні способи зниження ризиків, як встановлення кредитних лімітів для лізингоодержувачів; диверсифікація залучених інструментів, співвідношення графіка їх обслуговування з надходженням лізингових платежів; диверсифікація ризиків шляхом розподілу інвестиційного портфелю між різними типами предметів лізингу або шляхом створення дочірніх лізингових компаній, кожна з яких матиме спеціалізацію на окремому виді майна; використання механізмів забезпечення повернення інвестованих засобів (аванс, застава, банківська гарантія, акредитив, розподіл ризиків між лізингоодержувачами та лізинговими компаніями).

Сапожников В.Н. та Осипов А.С. [4] пропонують для мінімізації ризиків лізингової діяльності укладати додаткові договори із третіми особами, найчастіше з постачальником, про наступний викуп чи про повторну реалізацію отриманого об'єкта лізингу. В умовах українського ринку доцільно оцінювати, наскільки платоспроможний цей постачальник, чи інша третя особа. Ці автори також вважають доцільною розробку схем забезпечень лізингових угод. У цьому випадку як гарантійні забезпечення можуть виступати, наприклад, банківські гарантії, векселі крупних підприємств або бюджетних організацій, застави цінних паперів, застави ліквідних товарів, гарантія зворотного викупу постачальником обладнання.

Рошило В.І. виділяє такі види ризику, притаманні лізингу: підприємницький (виробничий, майновий, фінансовий), політичний та природний [5]. Фінансовий вид ризику поділяється на підвиди: кредитний, валютний, страховий, процентний ризику та ризику втраченої вигоди. Стосовно кожного виду ризику автор наводить заходи щодо їх мінімізації.

З боку держави з метою визначення оптимальної моделі розвитку фінансового сектору України на середньостроковий період та формування чітких цілей його реформування через усвідомлення причин нинішнього кризового стану та з урахуванням світового досвіду було розроблено Стратегію реформування та розвитку фінансового сектора України. Стратегія розроблена робочою групою в складі представників Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, Національного банку України та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Основними заходами зменшення ризиків лізингових угод можна виділити наступні:

1. Уникнення ризику.
2. Контроль та запобігання (диверсифікація портфеля, моніторинг).
3. Передача ризику (страхування, договір з постачальником, забезпечення лізингової угоди).
4. Оплата ризику (резервування).

Така систематизація заходів мінімізації ризиків лізингової діяльності зумовлена розумінням природи ризиків лізингової діяльності та особливостями економічного розвитку українського ринку фінансових послуг.

Для мінімізації впливу ризиків лізингової діяльності на українському ринку фінансових послуг розроблено та застосовується безліч механізмів впливу на ризик, що зводяться до чотирьох основних груп:

1. Страхування чи резервування.
2. Хеджування.
3. Диверсифікація.
4. Запобігання (відмовленню від пов'язаного з ризиком проекту) чи мінімізація.

Слід виділити ряд причин, що визначають значення сек'юритизації для українського ринку лізингових послуг:

- підвищення конкурентоздатності;
- мінімізація ризиків;
- залучення додаткового фінансування;
- диверсифікованість портфеля;
- поліпшення фінансового стану лізингової компанії;
- розширення клієнтської бази.

Сек'юритизація дозволяє реструктуризувати портфель поточних лізингових угод і одержати фінансування під дебіторську заборгованість у формі майбутніх грошових надходжень за договорами лізингу. Тому можливість гнучкого та більш дешевого фінансування нових лізингових угод є основною перевагою використання даного фінансового механізму [6].

Отже, використання комплексного підходу в аналізі лізингової угоди дозволяє більш точно оцінити ступінь ризику її фінансування. Зниження ступеня ризику може бути забезпечене шляхом його розподілу між учасниками проекту. Ступінь ризику для учасників лізингової угоди можна знизити за рахунок залучення капіталів різних фінансових інститутів. В цілому побудова ефективної системи управління ризиками лізингової діяльності – це складна, багатокomпонентна задача, що залежить як від внутрішніх так і зовнішніх факторів.

1. Дорофеева О. В. Фінансові ризики лізингових компаній України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / О. В. Дорофеева. — Тернопільська академія народного господарства. — Тернопіль, 2004. — 24 с.

2. Чернобай Л. І. Ризики лізингової діяльності: сутність та класифікація / Л. І. Чернобай, І. Я. Кулиняк // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2011. – № 698 : Проблеми економіки та управління. – С. 322-328.

3. Гориков М. С. Управление рисками лизинговых сделок / М. С. Гориков // Аудит и финансовый анализ. — 2007. — № 3. — С. 43—54.

4. Сапожников В. Н. Лизинг : значение, сущность, возможности : учеб. пособ. / В. Н. Сапожников, Е. М. Акимова, А. С. Осипов Московский государственный строительный университет. — М. : МГСУ, 2000. — 92 с.

5. Рошило В. І. Джерела фінансування інноваційного розвитку : монографія / В. І. Рошило. — Чернівці : Книги-XXI, 2006. — 272 с.

6. Лук'янова В. В. Економічний ризик : навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. — К. : Академвидав, 2007. — 464 с.

Пістун Х.І.

студентка-магістр

Ливдар М.В.

к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ФОРФЕЙТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах зовнішньоекономічна діяльність України і в тому числі міжнародна торгівля потребує значних джерел фінансування, загострюється проблема необхідності аналізу застосування новітніх фінансово-кредитних технологій, в тому числі заснованих на використанні форфейтингу. Особливої актуальності дане питання набуває на сучасному етапі розвитку економіки України, з метою підвищення ефективності використання експортного потенціалу підприємств здійснення зовнішньоекономічної діяльності в результаті чого збільшиться обсяг світової торгівлі через стимулювання додаткового попиту на ринку зі сторони позичальників.

Отже, форфейтинг - форма кредитування зовнішньоекономічних операцій шляхом купівля спеціалізованою форфейтинговою компанією боргових зобов'язань в експортера без права регресу.

Можемо виділити наступний алгоритм здійснення форфейтингових операцій [4]:

1. У ході переговорів між експортером та імпортером щодо поставки товарів, імпортер просить кредит;

2. Експортер звертається до форфейтера і просить вказати чи готовий форфейтер надати цей кредит і скільки це буде коштувати. На цьому етапі форфейтеру необхідно буде знати: країна імпортера; ім'я імпортера; тип товарів; вартість товарів; очікувана дата відвантаження; умови погашення імпортером; назва банку, який є гарантом імпортера;

3. Форфейтер звертається до експортера із визначеними витратами. На цьому етапі жодна зі сторін не чинить жодних дій;

4. Коли деталі комерційного контракту були узгоджені, але зазвичай, перш ніж він був підписаний, експортер просить форфейтера зобов'язатися придбати боргові зобов'язання (векселі, боргові розписки і т. д.) відповідно до експортної угоди;

5. Для цього необхідна така ж інформація, що і при визначенні умов угоди;

6. Форфейтер випускає зобов'язання, яке буде прийнято експортером і яке є обов'язковим для обох сторін. Це зобов'язання повинно містити: деталі основної комерційної угоди; вид боргових інструментів, які придбані у форфейтера; дисконтні ставки, які будуть застосовуватися; гарантії на сплату і виконання зобов'язань; дата доставки документів експортером форфейтеру;

7. Експортер підписує комерційний контракт з імпортером і поставляє товари;